

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet hrvatskih studija

Tena Babić Sesar

**ZAJEDNIČKA OBILJEŽJA
GRADIŠĆANSKOHRVATSKIH GOVORA
DOLINACA I GOVORA SLAVONSKOGA
DIJALEKTA**

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2026.

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet hrvatskih studija

Tena Babić Sesar

**ZAJEDNIČKA OBILJEŽJA
GRADIŠĆANSKOHRVATSKIH GOVORA
DOLINACA I GOVORA SLAVONSKOGA
DIJALEKTA**

DOKTORSKI RAD

Mentor:

doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić

Zagreb, 2026.

Sveučilište u Zagrebu

Faculty of Croatian Studies

Tena Babić Sesar

**COMMON FEATURES OF THE
BURGENLAND CROATIAN LOCAL IDIOMS
OF DOLINCI AND THE LOCAL IDIOMS OF
THE SLAVONIAN DIALECT**

DOCTORAL DISSERTATION

Supervisor:

Vlatko Smiljanić, PhD, Ass. Prof.

Zagreb, 2026

MENTOR

Doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić, sveučilišni nastavnik i znanstvenik pri Odsjeku za kroatologiju i Odsjeku za povijest te prodekan za poslovanje Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, osnovnu školu i gimnaziju završio je u Virovitici, a studij Povijesti na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu 2020. godine. Tijekom studija bio je student-demonstrator, nositelj stipendije za izvrsnost Virovitičko-podravske županije te dobitnik studentskih nagrada poput Rektorove nagrade (2020.), Dekanove nagrade (2020.), Pročelnikove nagrade (2018.) i više Pročelnikovih priznanja. Također, dobitnik je Nagrade za objavljeni znanstveni rad visoke međunarodne vidljivosti (2024.) te Dekanova priznanja zaslužnim nastavnicima za znanstveno-nastavni rad (2024.). Učestalo doprinosi znanstvenim i stručnim radovima s povijesnim i kroatološkim temama. Akademsko zvanje doktora znanosti stekao je 2023. obranivši doktorski rad *Život i djela Mirka Danijela Bogdanića od 1760. do 1802. godine* pod mentorstvom akademika Stjepana Ćosića s najvišom ocjenom (*summa cum laude*).

Znanstveni su mu interesi usmjereni političkoj, društvenoj i kulturnoj povijesti Hrvatske od ranoga novoga vijeka do suvremenosti, s posebnim naglaskom na lokalnu i zavičajnu povijest Slavonije, Podravine i virovitičkoga kraja. Posebno se bavi biografskim i ego-historijskim studijama seljačkih i intelektualnih elita (npr. Mara Matočec, Jovo Stanisavljević Čaruga, Mirko Danijel Bogdanić), u kojima spaja mikrohistorijski pristup s analizom širega kulturnoga, društvenoga i idejno-političkoga konteksta. Značajan dio istraživanja posvećuje povijesti odgoja i obrazovanja, kulturnim, crkvenim i građanskim institucijama te razvoju visokoga školstva u Hrvatskoj, kao i odnosu vjere, znanosti i politike u katoličkom prosvjetiteljstvu. Uz temeljna historiografska istraživanja, razvija i teorijsko-metodološki okvir zavičajne povijesti i kroatologije kao interdisciplinarnih polja, s posebnim zanimanjem za povijest znanosti.

Autorom je stotinjak znanstvenih i stručnih publikacija, kao i izlaganja na domaćim i međunarodnim znanstvenim te stručnim skupovima. Autorom je četiri knjige (tri znanstvene monografije i jedne stručne monografije) te urednik pet knjiga (jedne uredničke znanstvene monografije, dva zbornika radova s konferencije, jednoga zbornika sažetaka i jednoga uredničkog izdanja). U znanstvenoj produkciji objavio je 11 izvornih znanstvenih radova i osam preglednih znanstvenih radova te šest prethodnih priopćenja u A1 i A2 časopisima te zbornicima znanstvenih radova. Objavio je i dva stručna rada, četiri stručna pregledna rada, 17 prikaza/osvrta/kritika, jedan uvodnik te jedan ostali prilog u časopisima. U okviru domaćih i međunarodnih skupova imao je 32 izlaganja. Glavni je urednik znanstvenoga časopisa *Kroatologija*.

SAŽETAK

U hrvatskoj su dijalektologiji zamijećene znatne podudarnosti između arhaičnoga štokavskoga slavonskoga dijalekta i čakavskih idioma. Među prvim dijalektolozima koji su upozorili na tu značajnu srodnost bili su Stjepan Ivšić (1913.) i Mate Hraste (1961., 1940.). U novije su vrijeme te podudarnosti istraživale Iva Lukežić (2015., 2012.) i Sanja Vulić Vranković (2021., 2019., 2018., 2009., 2008a, 2008c, 2007a, 2007b). Budući da su čakavski govori u austrijskom Gradišću velikim dijelom opisani zahvaljujući brojnim istraživanjima (npr. Stjepana Ivšića, Gerharda Neweklowskoga, Božidara Finke, Zorke Kinde-Berlaković, Sanje Vulić Vranković i dr.), a isto tako i govori slavonskoga dijalekta zahvaljujući ponajprije istraživanjima Stjepana Ivšića, Josipa Hamma, Stjepana Sekereša, Božidara Finke, Antuna Šojata, te u novije vrijeme osobito Ljiljane Kolenić i Emine Berbić Kolar, stvoreni su preduvjeti za relevantnu dijalektološku usporedbu tih hrvatskih organskih idioma, čemu su pridonijeli i opisi govora slavonskoga dijalekta u dijaspori Sanje Vulić Vranković. Taj je tip istraživanja potreban jer se i u slavonskom dijalektu, a osobito u čakavskim govorima u Austriji, čuvaju zajedničke značajke na svim jezičnim razinama, koje su posebno bile izražene prije migracija u 16. stoljeću izazvanih, među ostalim, turskim navalama. Istraživanje koje je provedeno za potrebe ovoga doktorskoga rada pokazuje značajne podudarnosti čakavskoga narječja i arhaičnoga štokavskoga slavonskoga dijalekta kao bitnih značajki hrvatskoga jezika u cjelini. Ovim se radom također upozorava na važnost očuvanja tih jezičnih značajki i u sadašnjoj etapi razvoja hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: hrvatski jezik, čakavski ikavsko-ekavski dijalekt, Dolinci, Gradišće, Austrija, arhaični štokavski slavonski dijalekt, zajednička obilježja

SUMMARY

Similarities between the Štokavian Slavonian dialect and Čakavian idioms were observed in Croatian dialectology. The first dialectologists to point out these similarities were Stjepan Ivšić (1913) and Mate Hraste (1961, 1940). In recent years, these relationships have been studied by Iva Lukežić (2015, 2012) and Sanja Vulić Vranković (2021, 2019, 2018, 2009, 2008a, 2008c, 2007a, 2007b). As the Čakavian idioms in Austria have been described in large part owing to a number of studies (e.g. by Stjepan Ivšić, Gerhard Neweklowsky, Božidar Finka, Zorka Kinda-Berlaković, Sanja Vulić et al.), the same applying to the idioms of the Slavonian dialect (primarily owing to the research conducted by Stjepan Ivšić, Josip Hamm, Stjepan Sekereš, Božidar Finka, Antun Šojat, and, more recently, Ljiljana Kolenić and Emina Berbi Kolar in particular), the preconditions for a relevant dialectological comparison have been created. This type of research is essential because, in the Slavonian dialect, and especially in the Čakavian idioms in Austria, common features have been preserved at all linguistic levels, and they were especially pronounced before migrations in the 16th century. The research carried out within the framework of this dissertation indicates significant similarities between the Čakavian dialect and Slavonian dialect as important features of the Croatian language as a whole. It highlights the importance of preserving these linguistic features at the present stage of development of the Croatian language as well.

Keywords: Croatian language, Čakavian idioms, Dolinac Burgenland Croats, Burgenland, Austria, Štokavian Slavonian dialect, similarities